

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravljatvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede popoldne.

Štev. 35.

V Mariboru, dne 30. avgusta 1900.

Tečaj XXXIV.

Na katoliški shod v Ljubljano.

Ako hoče vojskovodja doseči zmago, mora imeti določen vojni načrt in v vojski lep red, da vsakdo ve, kje se mu je postaviti in kaj ima opraviti. Tudi mi Slovenci imamo hud boj za svoj obstanek, zato je treba, da si napravimo jasen načrt, svoje moči zberemo in lepo uredimo. Zatorej, predragi rojaki na slovenskem Štajarskem, pojdemo v obilnem številu na katoliški shod v Ljubljano, ki se bo vršil dne 10., 11. in 12. septembra! — Tamkaj si bomo z brati iz drugih dežel slovenskih razkrili rane, ki nas skelijo in določili načrt, po katerem bomo delovali.

Kaj pa hočemo na katoliškem shodu? 1. Ob mejniku dveh stoletij se hočemo Slovenci pokloniti svojemu Odrešeniku Jezusu Kristusu in s tem dati poznim rodovom očitno svedočanstvo, da je leta 1900 živel po slovenskih deželah pošteno, Kristusu in njegovi namestnici sv. katoliški cerkvi udano ljudstvo. Povzdigniti hočemo svoj glas zoper brezbožno počenje onih nezvestih sinov, ki nam skušajo izdreti iz srca vero naših očetov in s tem podreti najtrdnjšo podlago našega obstanka. Na podlagi večno-veljavnih nauk Kristusovih hočemo zidati poslopje svoje časne in večne sreče. Le na podlagi žive krščanske vere more vzkliti dobro družinsko življenje, le na tej podlagi je mogoča požrtvovalnost, ki jo terjaja ljubezen do domovine.

2. Slovenci smo miroljuben in pohleven narod, hočemo v miru in slogi živeti s svojimi drugonarodnimi sodeželani, toda svojih lastnih pravic se ne smemo odreči nikdar.

Črv se bori za svoje življenje, samo Slovenec bi naj mirno pustil, da ga sovražnik ogloje do kosti? Krivice, ki se nam Slovincem godijo na Štajarskem, presegajo že vse meje. Proti temu hočemo povzdigniti svoj glas in se tesneje okleniti svojih bratov. Glasno hočemo povedati, naj duh velikega Slomška vodi kakor zvezda naše prihodnje delovanje; naj vsi rojaki, ki so dobre volje, opustijo bratomorni strankarski boj na Slovenskem, ki nam jemlje vso politično moč. Grdo samoljubje naj izgine, več požrtvovalnosti, več miroljubja, več vstrajnosti in vzajemnosti v našem političnem delovanju naj nam prinese II. katoliški shod.

3. Nenasitne pijavice so že popolnoma izsesale slovenskega kmeta in delavca. Ko si zadnji čas hočejo ubogi slovenski kmetje in delavci pomagati na noge, nastala je divja gonja med našimi nasprotniki. Vsak stan si dandanes hoče izboljšati svoje stališče, samo slovenski kmet bi moral biti vedna žrtev brezvestnih oderuhov. Zatorej pojdemo k svojim bratom in si določimo jasna navodila za svojo gospodarsko organizacijo. Pomagajmo si sami in pomagajmo nam bo Bog!

4. Posvetovati se hočemo na katoliškem shodu, kako bi se povzdignil domači pošten obrtni in trgovski stan, ki sta važen del narodne celote.

5. Če hočemo veljati kot omikan narod, moramo imeti dobre šole, na edino pravi krščanski in narodni podlagi; moramo gojiti tudi slovensko književnost in znanost. Zatorej pojdemo in povzdignimo visoko svoj glas za dobre šole, slovenski učenjaki in pisatelji pa

naj stopijo v tesno kolo in se resno in navdušeno poprimejo dela, da pred omikanim svetom pridobé čast slovenski znanosti in književnosti.

Rojaki Slovenci, kar Vas prebiva po slovenskem Štajarju od bistre Mure do Save, od lepih Slov. goric do visokih solčavskih planjav, vzdignite se!

Kdorkoli si, kmet ali delavec, rokodelca ali trgovec, uradnik, učitelj ali duhovnik, če Ti pripušča čas in druge okoliščine in imaš srce za slovenski narod, pojdi h katoliškemu shodu! Naj bi ne bilo slovenske občine, ki bi ne poslala tje svojega zastopnika.

In vsi, ki se udeležijo shoda, naj prineso seboj poživiljen ogenj do sv. vere in lepe slovenske domovine; da vsak postane misionar, ki bo vnel svoj rojake za krepko delo, za boljšo bodočnost. Naprej torej, štajarski Slovenci, pod starim geslom: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Naše sadjarstvo.

(Konec.)

Nova naprava avstrijske vlade je, da je poljedelskemu ministru na stran postavljen tako zvani kulturni svet, ki sestoji iz kmetijskih strokovnjakov vseh dežel in ima nalogo na eni strani opazovati, kje kmeta čevlji žuli, na drugi pa ministru pravo predlagati, da se kmetu opomore. In ta kmetijski svet je letošnje poletje pod predsedstvom ministra že enkrat zboroval ter na podlagi predlogov posameznih odsekov rešil prav

Listek.

Usmiljenka.

Spisal P. Lucki. — Preložil Iv. Ev. Družnik.

Temna jesenska noč je.

V zadnji celici pokrajinske bolnišnice vlada popolen mir, grobna tišina. Le zdaj pa zdaj se začuje iz bližnjih sob hripav kašelj bolnega starca ali bolesten vzdih reveža, ki kliče smrt, katera pa vendar noče priti v kljub njegovim prošnjam in vzdihom. Zato čaka revež nestrpno, upajoč, da mu zasije dan, ko se mu zboljša obupno stanje. V tej tišini se razbija silno pluskanje morja, ki tako šumno vdarja na izlizane kleči.

Na smrtni postelji leži mlada žena, vsa onemogla in izmučena, zapušča jo zavest. Vsak dih, prihajajoč jej težko in počasi iz prsij, naznanja notranjo muko. Vsa v ognju je, vročinska bolezen jo muči. Pri medlem svitu nočne sveče vidiš, kako jej vdarja vroča kri v lice, kakor besneči val ob razbito ladjo. Sedaj se ti vidi mirna in pokojna, kakor da sniva ljubezniv sanek, a hkrati se ti zdi, da vidiš na bregu razburkane reke ovenel cvet, katerega je siloma izruval val. Uboga Ilka!

Njeno kratko življenje je vrsta boleti in prevar. Matere ni poznala nikoli, nikdar ni okušala, kako sladko zveni to ime, pogrešala je prave vzgoje. S svojim prihodom na svet vzela je očetu mlado, ljubljeno soprogo, ki je bila podlaga vsi družini, ter je osirotila sebe in dva starejša brata. Rastla je, a nikoli ni občutila družinske sreče; preprič je vsak dan polnil ušesa. Hiša je propadala od dne do dne, ker ni bilo v njej reda, ni bilo glave, ni bilo srca.

S šestnajstim letom je bila Ilka že skoro dorasla deklica: lepe, črne oči so jej sijale s svetlim plamenom, goste obrvi so se jej malone spajale, temnoplavi lasje so jej segali do kolen, lice jej je bilo okroglo in belo. Darsiravno male postave, bilu je najmočnejša v hiši: sosede so govorile, da je prava materina slika.

Doma ni bila zadovoljna, ker ni našla miru in ljubezni; zato si je štela v srečo, če je mogla v krogu prijateljic ali materinih sorodnic preživeti vesel dan. Vsled svoje vesele npravi bila je v kolu prijateljic prva vsem, kar je moglo zabavati družbo. Vse so jo spoštovale, ker je bila pametna, ter so iskale njenega prijateljstva, ker je bila priključiva in zabavna. Zato ni čudo, da je ves mladi svet rad pogledoval za njo.

Večkrat so opazile tovarišice, kako Ilka zardi v lice, povese glavo proti tlom in plaho umolkne, kadar katera v šali kaj nedostojnega reče. Ilka se je naenkrat vsa izpremenila. A vendar ni nihče slutil, kaj se godi z njo. Nič več ni iskala družbe iz ljubezni do nje, ampak samo iz uljudnosti; ljubila je samoto, a dela se ni mogla lotiti nobenega.

Ni bila se izpolnila popolnoma šestnajst let, a bila je že zaljubljena v mladega častnika, s katerim je imela priliko vsak dan se razgovarjati. Zviti in prekanjeni častnik je spoznal dušno stanje neizkušene deklice ter jo je tako očaral z lažnjivimi obljubami, da se mu je slepo žrtvovala. Štela se je srečno uprav takrat, ko je bila najnesrečnejša.

Nekega večera čaka Ilka brez posebnega namena na dogovorjenem kraju. — Uboga Ilka! Njena čast, sreča, dobro ime, vse je v njegovi roki. — No, — njega ni! Loteva se je vročica. Vso noč ni mogla zaspati. Sto mislij jej je rojilo po glavi. . . .

Drugo jutro zarana dobi pismo. Čita. Toliko, da jej boli ne počti srce. »Izdajalec«, vsklikne »vse mi je vzelo, a zdaj, videč, da se ne dajo zakriti posledice zločina, beži. Beži ter mi še očita, da sem sama kriva. Gorje!«

Začel se je širiti glas, da je Ilka mati. Iz sramote se je ogibala ljudij. Toda ni se

važne kmetijske stvari. Na tem mestu se imamo ozirati le na ukrepe gledé sadjarstva.

Dotični pododsek je vlado nujno poprosil, naj pred vsem pospešuje strokovni pouk o sadjarstvu. Treba je višjega izobraževališča za sadjarje, ki bi imelo odgojevatil učitelje za sadjarstvo. Tak zavod bi moral biti tudi nekako središče, iz katerega bi izhajal vsakovrstni navod k napredku, k razširjanju najboljših sadnih vrst, k prepariranju, sploh, pravilnemu ravnanju s sadovcem itd. Nadalje naj bi ministerstvo za posamezne pokrajine namestilo posebne sadjarske nadzornike, ki bi imeli skrbeti za vsestranski napredek v tej stroki. Posebno pa se priporoča nastaviti sadjarske čuvaje, ki bi imeli skrbeti tudi za praktični pouk o sadjarstvu sploh ter bi nevesčemu kmetovalcu bili v navodilu pri zasajanju mladih drevesc, pri oskrbovanju istih, obrezovanju, gnojenju itd. Virtemberška, ki šteje nekaj več prebivalcev nego Štajarska, ima 1260 sadnih čuvajev. Tudi naj vlada z denarjem podpira one občine in cestne odbore, ki bi ob cestah zasajali sadno drevje. Osobito bi naj državna uprava dala dober vzgled s tem, da bi ob državnih cestah nasajati dala sadno drevje. Nahajajo se občine, ki ceste s sadnim drevjem pridno zasajajo, in iz tega sadja toliko skupijo, da vse občinske potrebščine pokrijejo iz dohodkov občestnih nasadov.

Kmetijski svet priporoča vladi tudi, da kolikor mogoče pospešuje snovanje sadjarskih zadrug, ki morejo tudi na večji trg nastopiti kot ponujalec in z nabavo novih navodil in aparatov za pravilno sušenje sadja ali za napravo sadnega mošta pripomoči, da se sadje dobro speča v denar. Posebno važno bi bilo, da bi le zadruga dobivale navodilo za napravo pravih sadnih sušilnic po ameriškem sistemu. Kajti sušenje sadja bi vzlasti v bogatih sadnih letinah bilo živo priporočati, tem bolje, ker se po posušenem sadju na svetovnem trgu močno povprašuje. Posušeno sadje danes ne služi več le za hrano, ampak tudi za napravo mošta.

Nadalje naj poljedelsko ministerstvo upliva na finančno upravo, da se podele od te-le zdatne olajšave za žganje sadja ter da se v tem oziru sadjarjem pomaga, ne pa da se jih v porabi sadja za žganje ovira.

Treba pa je še vrh vsega tega vladi skrbeti za ugodnejši izvoz; kajti sedanje razmere, ki so večidel v oblasti raznih železnic, producentu ugodno prodajo sadja jako obtežujejo. Prvič je tarif za cele vagone, kakor za manjše pošiljkatve v splošnem previsok, pri nekaterih železnicah naravnost nečuden.

Tako se plačuje za celi vagon kot tovor (100 mtc.) in za daljavo 250 km:

na državnih železnicah . . .	109 K
» severni železnici . . .	111 »
» južni » . . .	142 »

za vagon kot blago pa:

na drž. avstrijskih železnicah . . .	301 K
» ogerskih železnicah . . .	305 »
» južni železnici . . .	514 »

Pri teh razmerah smo Slovenci zlasti štajarski najhujše zadeti, ker se moramo posluževati židovske južne železnice. Pa tudi pri najnovejši železnici je tarif še previsok. Le računimo! Za en vagon sadja se zdaj plača iz Gradca do Stuttgarta na Nemškem 400 K; skupi pa se v Stuttgartu za blago 960 K; ostane torej 560 K ali za kvintal 5-6 K. Če opoštevamo še stroške za prekupca, za dovožnjo sadja do kolodvora in drugo, je jasno, da izkupilo ni toliko, da bi kazalo sadje izvažati, ter je bolje, če ga predelamo v mošt. Ako bi torej železnični tarif bil nižji, bi nam kupci lahko sadje boljše plačevali. Pododsek kmetijskega sveta je radi tega nasvetoval, da bi kmetijski minister od železničnega ministra dosegel, da bi se dovolile osobito kmetijskim sadjarskim zadrugam takozvane refakcije ali povračila. To je tako: Na koncu leta železnica od vse tovarnine pošiljatelju toliko in toliko odstotkov vrne; seveda čim večja je svota, tem več odstotkov. Drugim velikim eksporterjem železnice take refakcije dovoljujejo.

Še mnogo višji, da, neverjetni, pa so tarifi za manjše pošiljkatve sadja, in tudi to je važno, ker je manjših naročil nebroj. Tako velja vožnja za 1 mtc. in 260 km. daljave na državnih železnicah 170 K, na južni železnici celó 196 K. Zelo tudi naj vlada upliva, da se tarif za manjše pošiljkatve zniža.

Drugič pa naš izvoz sadja posebno v dobrih letinah hudo trpi, vsled pomanjkanja vagonov. Koliko sadja se tako pokvari! Mnogo je te škode tudi krivo to, da vagoni za prevažanje sadja niso primerni. V to svrhu je tudi dovolj zračnih in hladnih vagonov. Tudi v tem oziru se naj vlada pobriga. Neobhodno potrebno pa je tudi, da sadje na postajah več dnij ne leži. Zato je kmetijski odsek ministerstvo poprosil, naj deluje na to, da se bode sadje redoma s prvim tovarnim vlakom odpošiljalo.

Končno je kmetijski svet še v skrbi, kako inozemski konkurenci priti v okom, c. kr. vlado naprosil, da pridobi pri sklepanju prihodnjih trgovinskih pogodb novih odjemalcev za naše sadje s prostostjo uvoza in ravno tako tudi za nizko carino vstop na-

šega sadovca v Nemčijo. Nasprotno pa bodi vladi skrb, da sadju iz Italije (večidel pomaranče) in osobito iz Amerike zabrani ali vsaj obteži vhod k nam po primerno visoki carini.

Kaj ne, to se lepo čita in prijetno sliši? Če vlada vse to doseže in če se sploh vse to zgodi, kar kmetijski svet želi, potem imamo od našega sadjarstva pričakovati najboljše. Ali saj vemo, kakšno je pri nas v Avstriji to v resnici, kar je na papirju tako lepo. Zato pa bode bolje — da se vrnemo zopet k našemu Slov. Štajarju — ako na nade, ki bi vam jih imela izpolniti vlada, ne stavimo preveč, ampak kar začnemo sami delati, kolikor je v naših močeh, da se v nas sadjarstvo vsestransko povzdigne. Če bo vlada s časoma kaj storila, nam se to vedno pride prav. — Vsak se naj za-se začne intenzivno poučevati o sadjarstvu, in tudi potovalni učitelji naj se prosijo, da pripomorejo z dobrim svetom in kolikor možno nazornim poukom. Sploh se iz naših kmetijskih močij vse to ukrene, kar bi utegnilo dohodke od sadjarstva povišati.

Zadnjih deset let se je na Sp. Štajarskem na leto povprek pridelalo sadja okoli 160.000 mtc., v najbogatejšem teh let pa je dohodek znašal 600.000 mtc. Pri dosedanem stanju našega sadjarstva smemo en meterski cent računati le na 8 K; torej je vrednost našega sadja znašala na leto povprek 1.280.000 K, v najboljšem letu pa 4.800.000 K. Kaj ne, lepa svota vkljub temu, da smo 1 kg. računili le po 8 vin. Ne trdimo pa preveč, ako rečemo, da se pri nas da doseči najmanj petkrat toliko vrednost, ako bi tam, kjer je zdaj nekaj, kar bi naj bilo sadosnosniku podobno, tudi v resnici bili sadosnosniki s primernimi vrstami, in ako bi se sadje ne le kot presno, ampak tudi v drugi obliki spravljalo na trg; in še enkrat toliko vrednost se da doseči, torej desetkrat večja od sedanje, ako bi se vsako mesto, ki je sedaj prazno in za sadno drevo ugodno, s takim tudi zasadilo. Poprek 12 milijonov K na leto je krasen dohodek, ki more Slov. Štajarju dajati le sadjarstvo.

Rojaki, lotite se torej te stroke; samo trdne volje je treba. Brez muke ni moke. Sicer pa je sadjarstvo eno najlažjih in najprijetnejših opravil. Hoteti se pa mora pri vsaki reči, če se jo hoče dognati. Slovenjebistriški okraj je še n. pr. pred malo leti imel goved, da je človeka bolelo srce, kadar jo je gledal. Ko so pa okrajni zastop v roke dobili Slovenci, se je nakupilo marijahofskih bikov ter začelo živalim tudi boljše streči, in sedaj nahajamo v tem okraju takšno go-

jej bilo treba skrivati, ker se je je ognil vsak sam, in marsikdo je le zrl porogljivo za njo. To sramoto je zvedel tudi oče. . . . »Izgubi se izpod moje strehe!« reče jezni oče odločnim glasom, ter jo spodi od doma.

Sedaj Ilka nima sorodnice, nima prijateljice, nima dobre duše, ki bi se je usmilila. Obsla je vse tuje prage iščoč službe, a povsod je našla samo zasmehovanje. V obupnosti se jej je vrivala misel, da bi si končala življenje, in zopet misel, da naj se maščuje nad zapeljivcem. Toda maščevanja ni izvršila. Zmagal je blažji čut. Pretrpela je potrpežljivo sramoto za sramoto, izpila je do dna grenko čašo pelina.

Njene muke se bližajo koncu, izpiti ima še zadnji kalni napoj iz čaše življenja, katero polagoma v njej ugaša.

Poleg bolnice sedi v čisti, beli, deviški obleki mlada usmiljenka. Z obraza jej odseva izraz neizrekljive miline in čiste, nadnaravne, uprav angeljske ljubezni. Vsak hip vstaja in nagnivši glavo nad bolnico kot skrbna mati nad jedincem, omaka z nežno skrbjo pero v sladko domače črno vino in jej maže ošušene ustnice, da bi jo okrepila in privedla k zavesti. Toda bolnica ne čuti ničesar.

In zagleda se usmiljena sestra v lepo, uvelo lice nesrečnice. Zamisljena zre na njo in ne more premagati notranjega ganjenja.

Skrivaj jej priigra solza sočutja na blago lice.

Dobro jej je znana povest bolnice. Ilka sama jej je vse razodela ter jej odkrila vse svoje dušne rane v zaupnem razgovoru. Oh, koliko lože jej je bilo, ko je videla, da ta čista, neomadeževana devica, da ta dobrotni angelj deli svoje solze z njenimi solzami! Prvič v življenju je čutila, da so na svetu srca, ki čutijo in ljubijo v resnici.

Čeprav usmiljenka ne ve, kaj je posvetna ljubezen, čeprav so jej neznana zemeljska čustva, ta požrtvovalna duša ljubi in čuti z ono ljubeznijo in z onimi čuti, s katerimi se ljubijo angelji v nebesih.

Niti z besedo usmiljenka ni očitala grešnici, kaj še! Podala jej je svojo neomadeževano roko, dvignila jo iz propasti, kamor jo je bila vrgla ljudska zloba, ter jej poživila izmučeno srce z lekem nadeje in zaupanja v Boga.

A sedaj, gledajoč jo pred seboj, premišluje v duhu razne epizode iz njenega kratkega, a burnega življenja in — joka. Ljubila je Ilka, trpela je, a sedaj umira.

Ljudje, neusmiljeni ljudje nepremišljeno sodijo in radi za vedno obsodijo. Trpko se glasi vsaka beseda, s katero karajo zmoto, greh. Gori v nebeskih višinah, kjer ni strasti, tam je milost najti, tam se ne gleda samo na greh. Bolesti in trpljenja prerajajo grešno

dušo ter jo dvigajo in krepé, da se vspné do one višine kreposti, v katero jo je vrgla večkrat tuja krivda.

Usmiljena sestra že gleda v duhu to lepo spavajočo miljenko povsem preobraženo, zdi se ji, da je ona že angelj oblečen v obleko trpljenja in kesanja, zato je ne pogleduje več s pogledom ponižne pobožnosti.

Ni čudo, da so usmiljenkine besede, polne utehe in miru, blago vplivale na mlado bolnico. Bolečine se jej manjšajo, dihanje postaja mirneje, polagoma se jej gasi plamen na obrazu, iznemogli udje čutijo mir in počitek. Bujna domišljija se jej polni z mamljivimi slikami, obdanimi z rajsko lepoto.

Ilka sniva. Na daljnem vzhodu se blišče solnčni žarki, zlateč nebesni obok, kjer se ta stika z zemljo. Oblečen v belo, čisto obleko, rudečih lic se prikazuje v popolni zorni krasoti nebeski angelj, noseč v naročju trnjevenec, prepleten z vrtnicami. Bolnica vidi, kako se jej nasmiha; vedno bliže se pomiče. Nato zasliši v popolni tišini harmonijo nebeskih glasov, akorde neslišanih zvokov, a ta nebeski angelj odpre nakrat dražestna usta, razpne roke, nasmehlja se in jo ljubeznjivo povabi: »Pridi, lepa moja, golobica moja! Prišla si na konec trnjeve poti. S strmih zemeljskih pečin vzleti navzgor, ne ozirajoč se na zemljo, kjer raste le bodeče trnje.«

vejo živino, da je veselje. Kupci kar vrejo tje na semnje, zlasti v Slov. Bistrici; po 1500 glav krasne goveje živine stoji na semnjišču, in po 20 do 40 vagonov živine se tak semenjski dan odvažajo. Vse gre, če se le hoče. Ob Boljski o sirarstvu niso imeli niti pojma; danes se v novo osnovani mlekarški zadrugi pri Sv. Juriju pod Taborom predela vsak dan 400 litrov mleka v sir, za kojega se vse trga; razven tega se pride luje še mnogo surovega masla. Ljudje dobivajo lepe svote denarja in pravijo: »Kdo bi bil poprej mislil, da je ta naprava tako koristna?« Človek mora imeti oči odprte, pamet zdravo, voljo pa trdno; pri nikomur pa tega danes ni tako treba, kakor pri slovenskem kmetu.

Politični ogled.

Državni zbor bode, kakor trdijo razni češki listi, bojda v kratkem sklican. Zasedanje bode po njihovem mnenju le kratko, ker ministerski predsednik nima upanja, da bi se zbornične razmere zboljšale. Ministerski predsednik Körber se bode v kratkem zopet začel razgovarjati z voditelji raznih strank, katerim hoče naznaniti vladin gospodarski program.

Češki poslanci pridno prirejajo shode in poučujejo ljudstvo o političnem položaju. V sklenjenih resolucijah povdarjajo in zahtevajo enakopravnost vseh narodov ter protestujejo proti delitvi Česke v dva dela in proti vladinim jezikovnim nakanam.

Italijani v avstrijskem Primorju močno skilijo čez mejo v blaženo »zjedinjeno Italijo.« Tržaški magistrat je žrtvoval za žalovanje po umorjenem Umbertu bojda 40.000 kron. Zato ni čuda, da mu za proslavo sedemdesetletnice našega cesarja ni ostalo nič denarja. Izostal je vsakoletni obhod, a tudi javne običajne veselice so se opustile! Za avstrijskega cesarja se torej ne brigajo, pač pa polagajo mrtvemu italijanskemu kralju vence na grob z izdajalskim napisom: »Trst svojemu kralju.« Laškega kralja torej imenujejo avstrijski podaniki svojega kralja! Zdaj pa še naj kdo reče, da v Trstu in Primorju ni irredente! Bilo bi že res čas, da vladni krogi enkrat uvidijo irredentistične nakane in jih še v pravem času zatrejo s tem, da izpolnijo Slovincem in Hrvatom njih pravične in postavne zahteve.

Nemško izzivanje. Mestni svet v Olomucu je sklenil po vzgledu mesta Brna češko ljudsko šolo oskrbeti z nemškim na-

V tem se v daljavi zaslisi melodični glasovi: »Mnogo grehov jej je odpuščenih, ker je veliko ljubila... quia dilexit multum.«

Po tem prizoru pride bolnica k zavesti. Nema gleda in posluša. Jeli prevara? Preplašena odpira oči in gleda pred seboj onega angelja, kateri je bil prišel v snu z neba k njej. Prav isti obraz. Spozna ga po milini pogleda in nežnosti nasmeha, gleda, kako skrbno širi roke nad njo, kako se jej s tiho pobožnostjo bliža, da jej nekaj zašepeče, da jo poboža s solzami, da jo poljubi; bolnica gleda svojo — usmiljeno sestro. »Sl. List.«

Delo z glavo. Kmet vozi odvetniku drva iz gozda in zahteva za delo petak vozine. To je odvetniku preveč. Toda kmet mu reče: »Saj si tudi vi za kako tožbo daste plačati več nego petak in vendar vam tožbe ni težko storiti!« — »Da, prijatelj,« odgovori odvetnik, »moram pa delati z glavo!« — »Saj so morali tudi moji voli delati z glavo; ali mislite, da so vlekli z repom?«

Oče (v ljutomerski okolici): »France! ti si hodil v šolo, ali so »krote« giftne?«

France: »Učili smo se, da niso »giftne«, ampak samo sok, ki ga »iztiskajo« iz sebe je »giffen!«

Oče: »A zdaj se le vem, zakaj pravijo »Štajarcu« in »Mariborčanki« »giftni kroti.«

pisom: »slavische städtische Volksschule.« V čeških mestih še češki zastopi dozdej tega nemškimi šolam niso storili, a to nemško izzivanje jih bode zdaj prisililo, da bodo dali v čeških mestih in trgih nemškim šolam češke napise. Kdo torej izziva?

Srbija. Kakor poprej Milan, tako bode sedaj najbrž nova kraljica slabodejno uplivala na mehkega kralja Aleksandra, da si odstrani svoje nasprotnike. Začetek je že storjen. Prejšnji ministerski predsednik Giorgivic in minister Atanazkovič sta bila umirovljena. Istotako tudi poslanec na berlinskem dvoru, Bogičević.

Angleži v Južni Afriki so začeli posnemati prusko vlado. Takoj po osvojitvi Johannesburga so prijeli 56 Hrvatov ter jih izgnali iz Transvala. Še toliko časa jim niso dali, da bi si bili vzeli svoje reči seboj. To je brezobzirnost svojega napuha! Naše zunanje ministerstvo je takoj strogo zahtevalo po svojem konzulu v Johannesburgu, da se njihove imovitosti takoj doposljejo v Avstrijo.

Boj na Kitajskem. Mednarodne čete še imajo vedno boje z ustaši. 19. t. m. so imeli tudi naši vojaki v zvezi z Japonci, Amerikanci in Angleži boj z bokserji, kojih so 300 pobili; drugi so pobegnili. Mednarodne čete so imele 11 ranjencev. Poslaniki evropskih držav, ki so pred par tedni bili po časniških poročilih na najgrozovitejši način umorjeni, zdaj zopet živijo in se veselijo zlate svobode. Peking je pomirjen in upa se, da bode tudi drugod upor kmalu zaduščen. Kaj bo neki potem delal vrhovni poveljnik grof Waldersee, ki pride še le čez mesec dni na bojišče, ako ne bo več vojske in ustašev! Še pokazati ne bo mogel javno pred svetom, da je res vreden tistega česčenja in slavljenja, ki ga je užival na potovanju iz Nemčije do Napola, odkoder se je na ladiji odpeljal proti Kitajskem.

Dopisi.

Iz ptujkega okraja. (Ljudske knjižnice v proslavo stoletnice Slomškovega rojstva) Vse hvale vredno je, da slovensko ljudstvo obhaja slovesno stoletnico Slomškovega rojstva. S tem je svetu pokazano, kako časti svoje zasluzne moze! Slovensko ljudstvo pa se tudi tako v vseh slojih seznanja z vrlinami, katere so dičile Slomška kot skofa in svojemu narodu zvesto udanega sina. V izgled se mu postavlja življenje in delovanje sina priprostega kmeta, kateri je s svojimi, od Boga mu podarjenimi talenti dobro gospodaril, kateri je z marljivostjo, vstrajnostjo vse težave in križe človeškega življenja sijajno premagal in se povzpел do nemiljive slave. Letošnje slavnosti pa bi naj tudi vidljive spomine med narodom zapuščale. To bi se najbolje in najlepše doseglo z ustanovami v dobrodelne namene. Pa tudi tam, kjer to ni mogoče lahko, se naj nekaj stori.

Skoro v vsaki slovenski župniji imamo že po eno bralno društvo. Le nektera — redka — društva imajo tudi knjižnice. V proslavo Slomškovega spomina naj prekrstijo bralna društva, katere že imajo knjižnice v »Slomškove ljudske knjižnice«; društva pa, ki še nimajo knjižnice, naj tako še letos osnovajo; kjer ni društva, naj se osnovi še letos s Slomškovo ljudsko knjižnico vred! To ne povzroča posebnih stroškov in le malo dela in truda. Upati je tedaj, da dobé vse slovenske župnije, katere še nimajo, bralno društvo s Slomškovo ljudsko knjižnico še letos! Tako se bode vedno in vidno častil spomin na Slomška; slovensko ljudstvo se bode vedno bolj izobraževalo, kar je Slomšek iskreno želel! Slovenska knjiga se bode širila med narod in ne bode več trohnela po shrambah izdajateljev in založnikov! Slovenski pisatelji bodo potem pisali knjige za narod, za ljudstvo. To jih bode navdušilo za novo delovanje; vzbudilo

in privabilo pa bode tudi nove, še speče moči. Naj tedaj nastanejo Slomškove knjižnice! F. J.

Iz Kozjega. Vsak dan, ko se bliža polnočna ura, prične se v našem trgu živahno gibanje. Zbirati se namreč začne v tem času tukajšnja ponočna garda, naša slavna fakinaža, ki kalí nočni mir in razgraja po našem trgu prepevajoča pesmi, ki žalijo čut vsakega dobrega Avstrijanca, posebno pa še Slovana. Pesmi, kakor »Die Wacht am Rhein« in »Heil und Sieg« se trobijo vsako noč. Posebno žalostno pri tem je pa to, da dajejo tem kričačem glavni kontingent nekateri taki ljudje, ki imajo zaradi svoje državne službe najmanj vzroka popevati za Avstrijo žaljive pesmi! Za pomočnike pa jim skrbi neka kovačnica. Ta lepa družba izziva in razgraja brez zadržka po celem trgu, čaka na domú idoč Slovence ter jih nadleguje. A naše županstvo nima za to ne očesa ne ušesa, naša policija tukaj ne vidi nič in ne sliši nič. Zato vprašamo slavno županstvo v Kozjem: Ali hoče skrbeti za energičnega nočnega čuvaja, ki bode v stanu, take ponočne demonstracije zabraniti? Ali nas hoče prisiliti, da si bodemo morali Slovenci sami pomagati? Na slovenski zemlji se ne damo izzivati, doma hočemo imeti po noči mir!!

Sv. Vid pri Ptujju. Pri sv. Vidu pri Ptujju so dobili novo šolsko zastavo, koja je bila 21. t. m. blagoslovljena. Kumica je bila gospa Gomilšek iz Jurovec, ki je ob tej priliki podelila vsi šolski mladini dobro južino. Bog jo živi še mnoga leta!

Žalostno pa je za naš slovenski kraj, da se še v njem vedno šopiri nemščina in nemškutarija. Tukaj se je prenovila na občinske stroške neka kapelica, ki ima res čuden napis: »Renoviert im Jahre itd.« Ja, za Boga, ali stoji kapelica na pruski zemlji, da ima nerazumljiv nemški napis!? Dragi slovenski sorojaki! Ali se nam ne bodo smejale haloške krave, ako si bodemo na slovenski zemlji delali nemške napise? Kedaj pa nas bode srečala pamet? Francozi imajo francoske napise, Italijani italijanske, Nemci nemške — le mi Slovenci še nočemo imeti slovenskih! Spametujmo se skoraj, postanimo odločni narodnjaki in glejmo, da spravimo k občinskemu krmilu moze, ki bodo narodnjaki, ki ne bodo zasmehovali Slovencev!

Iz Dunaja. Razsvetljava, ki jo je priredilo dunajsko mesto 17., 18. in 19. povodom 70. rojstnega dne našega cesarja, je bila tako velikanska, da moram bralcem vrlega »Slov. Gosp.« nekoliko o njej poročati. Da! Dunajčanje »svojega« cesarja ne le ljubijo, ampak obožavajo, je znano; toda slavnostni trije večeri presegajo vse, kar se je pričakovalo. Zmerni dunajski listi so, kakor so po pripravah sodili, trdili že naprej, da bo razsvetljava tolika, da takšne še svet ni videl. In tako je tudi bilo! Samoodsebe se razume, da ga, kakor daleč dunajsko mesto sega; ni bilo okna, ki bi ne bilo razsvetljeno in okinčano. Pa sveča je takrat zraven električne luči malone izginila; kajti gotovo se v svrhu razsvetljave po današnjega dne elektrika še ni v toliki meri izrabljala, kakor baš navedene dni. Na edini občinski svetovalnici je žarelo 15.000 električnih luči; koliko na drugih poslopih kakor nadvojvod, raznih plemičev, milijonarjev itd., to gre v ogromna števila. In če pomislite, da daje vsaka elektr. luč najmanje toliko svetlobe, kakor sto sveč, ali si potem morete približno predstavljati ogenj, v kojem je žarel Dunaj? Ne, pravim vam, tega si ni moči predstavljati, to mora človek le sam videti. Pa te električne luči niso le mesta razsvetljevale, ampak sestavljene so tudi bile v najkrasnejše figure; tu je bilo videti cesarske krone, tam križ kakega rega, zopet tam pristrčne zdravice, ali število 70, ali začetne črke imena tistega, ki mu je to slavlje veljalo itd. In še celo s tem se ni zadovoljil dunajski patrijotizem, da je mesto, ki šteje pol milij. prebivalcev več, nego cela